

Racjonaliści w Le Madame

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

13 kwietnia w klubie Le Madame, w Warszawie przy ul. Koźlej 12, odbyło się pierwsze spotkanie organizacyjno-integracyjne Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów, ludzi skupionych wokół Stolicy.

Klub Le Madame jest stałym i docenionym miejscem na warszawskiej mapie klubów, teatrów, miejsc, gdzie przychodzi się na koncert, wystawę, promocję książki, dyskusję. Z gościny Le Madame korzysta wiele organizacji i grup nieformalnych, m.in. Zieloni 2004, Porozumienie Kobiet 8 marca, Gnosis, Kino Polska, Mistrzowska Szkoła Andrzeja Wajdy, ISNS UW, Pro Varsowia, TVN 24, Stowarzyszenie Drama, w Le Madame odbywają się spotkania młodzieżówek wszystkich partii (poza Wszechpolakami, po wystawie Nieznalskiej) itp. Klub Le Madame został wyróżniony nagrodą Gazety Wyborczej dla miejsca roku 2004 - „Wdechy 2004”.

Na obiektyw patrzy się Marcin Orliński, obok siedzi jego narzeczona Maga, dalej tyłem: Michał Piotrowski i Marcin Kuzawiński, rozmawiający z Tadeuszem Ługowskim i Alfredem Stęplewskim, kolejno zgodnie z ruchem wskazówek zegara: Andrzej Koraszewski, Bogdan Miś, Krzysztof Stankiewicz, Wojciech Skorupski, Janusz i Anna Olearczuk, Tomasz Rynkowski, Julita Świst, Mariusz Agnosiewicz, Joanna Blaschke, Dariusz Kaliszuk, Paweł Kończyk. Zdjęcia robi Jacek Blaschke.

W spotkaniu warszawskim udział wzięło ok. 20 osób, głównie z Warszawy, ale niektórzy przyjechali z miejscowości oddalonych nawet o 200 km. Jako że spotkanie odbyło się w środku tygodnia nie wszyscy z Warszawy mogli się na nim stawić. Nawet jednak w grupie osób, która była obecna dało się zauważyć ciekawe zjawisko: jesteśmy ludźmi o bardzo dużym zróżnicowaniu zawodowym i wiekowym. Od studentów, przez przedsiębiorców, urzędników, dziennikarzy, informatyków, itd., po emerytów i seniorów. Pomimo, że rozpiętość wiekowa między najstarszym a najmłodszym współtwórcą PSR sięga ponad pół wieku, pomimo, że często różnimy się w naszym postrzeganiu świata, mieliśmy świadomość, że jest coś co ponad tymi różnicami nas spaja i jednoczy. Tym czymś jest aktywne, twórcze i niepokorne podejście do życia i zastanej rzeczywistości, posiadanie szerokich zainteresowań i pasji; zainteresowanie budowaniem laickiej kultury i mentalności w społeczeństwie polskim. Wśród naszych egoistycznych celów dominuje chęć odnalezienia „swojej” grupy społecznej, w której czujemy się dobrze, w której możemy swobodnie porozmawiać na wiele różnych tematów o których inni boją się nawet myśleć, chęć udziału w racjonalnych i wolnomyślnych dyskusjach, bez obawy, że nagle ktoś zacznie używać epitetów czy rwać się do rękoczynów. To także chęć poznania

ciekawych ludzi, których w naszym zastanym otoczeniu życiowym często nam brakuje.

Zwiastunem tego było właśnie nasze spotkanie, które miało charakter nade wszystko poznawczy, integracyjny, swobodny, w czasie którego próbowaliśmy ustalić pewne fundamentalne założenia jakie mają nam towarzyszyć w tworzeniu tego racjonalnego forum społecznego. W Le Madame była okazja do pierwszych (poza Wrocławiem) spotkań i poznania ludzi, których dotąd znaliśmy jedynie z autorstwa tekstów czy z wypowiedzi na forum Racjonalisty, albo zgoła wcale. Mogliśmy osobiście poznać dwóch czołowych aktualnie publicystów Racjonalisty — Bogdana Misia i Andrzeja Koraszewskiego, który przyjechał do nas aż z Dobrzynia. Jak podsumował to socjolog Krzysztof Stankiewicz: „Dyskusje jakie zrodziły się w trakcie tych 3 godzin, pokazują 'wachlarz różnaitości' i różnych nastawień jakie reprezentowały osoby obecne. Od 'wojujących antyklerykałów', przez wyważonych agnostyków i ateistów, po osoby szukające alternatywnych odpowiedzi, innych niż chrześcijańskie, na pytania egzystencjalne. Z początku nieco niemrawo, z czasem rozgorzały liczne dyskusje i 'spory', jednak, na co pragnę zwrócić szczególną uwagę, wszystkie prowadzone w duchu tolerancji i zrozumienia. (...) Dowodem na to, że spotkały się w Le Madame osoby podobnie myślące i dzielące podobne wartości, niech pozostanie to, że dużo z nich pozostało dłużej, po formalnym zamknięciu posiedzenia, podyskutować przy piwku i kawce." W Le Madame po spotkaniu PSR dyskutowałem także z Andrzejem Dominiczakiem, szefem Federacji Polskich Stowarzyszeń Humanistycznych oraz prezesem fundacji Sapere Aude, nad perspektywami wzajemnej współpracy różnych grup laickich. Współpraca taka z pewnością zostanie nawiązana, poza tym wychodzić musimy do innych szczególnie nas interesujących grup społecznych, jak studenci, pracownicy naukowci, mniejszości seksualne, feministki, i in.

W naszych dyskusjach i wypowiedziach przewijało się kilka głównych tematów. Po pierwsze zagadnienia związane ze sprawami światopoglądowymi. Fundamentalną kwestią jest tutaj nasze rozumienie racjonalizmu i racjonalności. Jako że dla PSR jest to ideowo sprawa fundamentalna, nie można jej zamknąć poprzez odwołanie się do jakiegoś tekstu czy definicji słownikowej. Wśród uczestników rodziły się pierwsze polemiki na ten temat. Niektórzy racjonalisci stoją bowiem na stanowisku bardziej sceptycznym i ściśle naukowym, inni zaś w swym racjonalizmie akcentują bardziej aspekt wolnomyślny, który dopuszcza większy „pluralizm poznawczy”. Musimy stale pamiętać, że światopoglądowo określają nas takie pojęcia jak **racjonalizm, sceptycyzm, wolnomyślicielstwo, humanizm**. Tylko te cztery (co najmniej) pojęcia określają w pełni naszą postawę. Zapominając o tym można zabrnąć w ślepią uliczkę, kiedy np. twierdzi się: „Hitler czy Stalin też był przecież racjonalistą”. Nawet jeśli dostrzeżemy bowiem, że dana persona odwołuje się do rozumu, racjonalności nie znaczy to od

razu, że jest racjonalistą, jeśli nie jest zarazem sceptykiem czy wolnomyślicielem. Innym przykładem nieporozumienia światopoglądowego może być twierdzenie: „Jesteście tzw. racjonalistami, ja zaś jestem prawdziwym racjonalistą, bo jestem większym sceptykiem i nie wierzę nauce”. Albo: „Jestem większym racjonalistą, bo jestem prawdziwym wolnomyślicielem w odniesieniu do rzeczy niepoznanych naukowo, które wy dogmatycznie odrzucacie”. Należy zdać sobie sprawę z tego, że postawę racjonalistyczną określają całościowo powyższe cztery pojęcia i wzajemne ich relacje, a nie wyrwane z całości elementy postawy

racjonalistycznej. Nie znaczy to oczywiście, że posiadamy jedynie prawdziwą i z góry zadeklarowaną relację między poszczególnymi aspektami tejże postawy. Np. jak powinniśmy ustalić racjonalną granicę między racjonalnością, w której dominują elementy zdroworozsądkowe i naukowo-metodologiczne, a wolnomyślnością, w której dominują antydogmatyzm i otwartość. „Czysty” racjonalizm” może być dogmatyczny. „Czyste” wolnomyślicielstwo może być irracjonalne. **Znalezienie zadowolającej nas formuły postawy racjonalistycznej**, w której zawiera się racjonalność, sceptycyzm, wolnomyślicielstwo oraz humanizm, a także rozumna i subtelna relacja między tymiż elementami, powinno się odbyć w trakcie większej i bardziej zorganizowanej dyskusji. O zorganizowaniu takiej dyskusji, pt. „Jak rozumiemy racjonalizm” postanowiliśmy na naszym spotkaniu warszawskim. Ta dyskusja-konferencja ma być połączona z naszym pierwszym ogólnopolskim zgromadzeniem. Dyskusja na ten temat powinna być poprzedzona kilkoma referatami, zainteresowanych opracowaniem wystąpień prosimy o zgłoszenia.

Ustaliliśmy, że terminem **pierwszego zjazdu ogólnopolskiego** będzie druga połowa maja. Głównym jego organizatorem został entomolog Dariusz Kaliszuk. Zjazd ma mieć charakter częściowo formalny (m.in. wybór władz stowarzyszenia), organizacyjny (ustalenie pierwszych działań, inicjatyw i osób za nie odpowiedzialnych), ale przede wszystkim integracyjno- wypoczynkowo- poznawczy. Odbędzie się w centrum Polski (woj. łódzkie), aby żadna ze stron Polski nie była dyskryminowana. Zjazd potrwać ma 2-3 dni weekendowe, w jednym z ośrodków turystyczno-wypoczynkowych. Obecność wszystkich (przez pierwsze 5 tygodni otrzymaliśmy ok. 150 deklaracji do PSR) mile widziana, przynajmniej przez 1-2 dni.

Pozawierane zostaną zapewne bliższe znajomości, wyłonią się grupy tematyczne, spróbujemy zdynamizować naszą inicjatywę.

Wróćmy do naszych dyskusji w Le Madame. Poza sprawami światopoglądowymi przewijały się także tematy związane z nauką i edukacją, zwłaszcza obywatelską. Bogdan Miś zaproponował przygotowanie i wydanie przez PSR książki o charakterze edukacyjnym, która by zawierała te tematy z różnych dziedzin, które w państwowej edukacji są zaniedbane lub ignorowane, a które edukacyjnie i wychowawczo są bardzo ważne. Wojciech Skorupski i Andrzej Koraszewski mówili wiele o problemach społeczno-obywatelskich. Głosy te podkreślają konieczność zaangażowania się racjonalistów i PSR w budowę społeczeństwa obywatelskiego (społeczeństwa aktywności, udziału, świadomości obywatelskiej i prawnej). Obok spraw światopoglądowych, etycznych, filozoficzno-naukowych, musi to stanowić jeden z naszych priorytetów. PSR musi także rozwinąć swą działalność pomocowo- poradnikową. W tym celu należy sformować zespół bogaty w wiedzę prawną, administracyjną oraz psychologiczną, aby pomagać w uświadamianiu co do przysługujących nam praw, w tym jak należy sobie radzić w urzędach, aby można było zasięgnąć porady psychologicznej od psychologa, który nie będzie opowiadał o tym, że wiara w boga i kościół jest podstawą zdrowia psychicznego ani nie odeśle nas do egzorcysty (co zdarza się „normalnym” psychologom). Kandydatów na **specjalistów PSR** (prawników, psychologów, urzędników, socjologów – praktyków) działających na rzecz stowarzyszenia prosimy o zgłoszenia.

Andrzej Koraszewski omawia problemy edukacji obywatelskiej

Bogdan Miś przedstawił swoje marzenie — organizacja świeckiego i na wyższym niż przeciętnym poziomie szkolnictwa niepublicznego różnych szczebli. Jest to oczywiście wizja, która póki co pozostaje w sferze marzeń. Pierwszym, względnie najprostszym, ale odważnym i bardzo potrzebnym wstępem do tego mogą być **przedszkola neutralne światopoglądowo** (o których pisałem także w tekście [„Racjoniści do przedszkola”](#)). Idea ta łączyć może zarówno źródło finansowania PSR, jak i inicjatywę doniosłą ideowo. Pierwsze takie przedszkole powinno powstać w Warszawie. Aktualnie poszukujemy odpowiedniego lokalu i ludzi posiadających jakiegoś doświadczenie w tym zakresie. Jesteśmy przekonani, że tylko w naszym gronie, członków i sympatyków PSR, znajdzie się wystarczająco wiele osób mających małe dzieci, zainteresowanych korzystaniem z usług nowoczesnego przedszkola, bez niebezpieczeństwa brutalnej intelektualnie indoktrynacji jedynie słuszną koncepcją metafizyczno-teologiczną. Tylko powodzenie tej inicjatywy pozwoli myśleć o organizacji w przyszłości bardziej ambitnych przedsięwzięć edukacyjno- wychowawczych.

Spotkanie racjonalistów odbyło się pod obrazem Da Vinci (niestety, nie oryginałem...), który w ostatnim czasie wzbudza najwięcej obrazoburczych emocji...

Postanowiliśmy poza tym o konieczności organizacji tematycznych dyskusji o charakterze otwartym (na zasadzie: prelegenci + dyskusja) na tematy ideowo nam bliskie i doniosłe społecznie. Takie spotkania dyskusyjne mogą być organizowane w różnych miastach i powinny się odbywać przynajmniej kilka razy w roku. Nasza działalność zewnętrzna ruszy prawdopodobnie dopiero po wakacjach. Do tego czasu jest okres konsolidacji i organizacji wewnętrznej.

Bardzo ważne jest z pewnością wypracowanie umiejętności prowadzenia zebrań i dyskusji, tak aby można było odróżnić spotkanie towarzyskie racjonalistów po pracy, od spotkania organizacyjnego; swobodną rozmowę przy piwie od bardziej zorganizowanej dyskusji. W naszym spotkaniu charakter czasami się zacierał i widać było, że dopiero się tego uczymy. Te słabości mamy nadzieję pokonać wraz z nabywaniem doświadczenia... Stowarzyszenie obecnie poszukuje wśród osób zainteresowanych przede wszystkim organizatorów, osób chcących brać na siebie różne sprawy organizacyjne. W sposób naturalny organizatorzy stają się z czasem liderami stowarzyszenia. Chcesz spróbować swoich sił? Jesteś zainteresowan(a/y) organizacją spotkania w Krakowie czy Katowicach, jakiejś konferencji czy imprezy pod patronatem PSR, chcesz organizować wspólne wyjazdy członków, masz doświadczenie „przedszkolne”, a może chcesz zająć się przygotowaniem wydawnictw PSR czy cokolwiek innym co jest istotne dla rozwoju stowarzyszenia? Pisz do nas: psr@racjonalista.pl

Oczywiście podstawą naszej współpracy i szerszego dostępu do informacji o stowarzyszeniu jest [wypełnienie deklaracji](#).

Weź udział w naszej przygodzie...

Mariusz Agnosiewicz

Założyciel, redaktor naczelny i publicysta Racjonalisty, założyciel i prezes Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów. Kontakt online ([GG](#), [Skype](#))

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 17-04-2005 Ostatnia zmiana: 29-07-2005)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4086) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4086>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl